

بررسی الگوهای معماری پایدار در کالبد بومی شهر اهواز^۱

محمود سیامر عربی نژاد^۱، بهزاد وثیق^{۲،۳} *

۱-۲- گروه معماری ، واحد اهواز ، دانشگاه آزاد اسلامی ، اهواز ، ایران mr.sia.arch@gmail.com
 ۳- استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی جندی شاپور ، دزفول Behzad_vasiq@yahoo.com

چکیده

معماری پایدار ، موضوعی است که گویا تمام معماران معاصر ایرانی آن را به فراموشی سپرده و با شنیدن اصطلاح «معماری پایدار» گمان می کنند که این نوع از معماری ریشه در تفکرات معماران اروپایی داشته است ؛ در حقیقت ، معماری پایدار در فرهنگ، سنت و اقلیم نهفته و دلایلی که معماری ایران در گذشته به پایداری رسیده اند تکریم به قوانین نشأت گرفته از طبیعت است که اساس و شالوده شهرهای کهن ما هستند. از این رو هدف از پژوهش حاضر تجزیه و تحلیل عمیق تر و واکاوی دقیق تر عوامل موثر بر کالبد و معماری مسکونی بومی شهر اهواز است . تا به ارائه تصویری روشن از مقوله معماری پایداری در معماری و شهرسازی سنتی اهواز رسیده و آن رو بیان کنیم . با توجه به موضوع تحقیق و مطالعات انجام شده، این پژوهش از روش تحقیق توصیفی و روش تحقیق تحلیل محتوا انجام پذیرفته . در خاتمه نتایج حاصل از بررسی ها ، ما را در رسیدن به وجود معماری پایدار و اقلیمی نهفته در شهرهای بومی ایران - اهواز یاری می رساند ، که نشان دهنده وجود توسعه و معماری پایدار در شهرسازی و معماری مسکونی با عملکردی مطلوب و کارایی بالای معماری اقلیمی و محیط زیستی شهر اهواز است.

واژه‌های کلیدی: معماری پایدار ، اهواز ، کالبد شهر اهواز ، معماری بومی اهواز .

۱- مقدمه

« کوین لینچ » شهر ساز و نظریه پرداز مشهور آمریکایی، در بخشی از اثر برجسته خویش « سیمای شهر » تلاشی را که برای دیدن یک پرندۀ زیبا در میان شاخ و برگ درختان یک جنگل انبوه لازم است، شرح می دهد و نتیجه می گیرد به همین شیوه، باید مشاهده فرمهای پنهان را در شهرهای آشفته کنونی آموخت . چنین توصیفی درباره اهواز مصداق کاملی دارد. اهواز در نگاه نخست شهری است پراکنده، بدون مرکز و بدون محورهای انسجام دهنده. چنین گسستی در ساختار اجتماعی شهر نیز به چشم می خورد، اما حقیقت آن است که بی شکلی و بی سامانی شهر کمتر از آن است که در نگاه نخست ممکن است به نظر آید، زیرا در غیر اینصورت به کلی غیر قابل سکونت می بود . حتی محیطی که کاملاً آشفته و بی رنگ به نظر می آید نیز واجد پاره ای خصوصیات خاص خود است و ساکنین شهر می توانند با استفاده از عواملی کوچک که در سیمای شهر موجود است و با تغییر توجه خود از عوامل جسمی شهر به جنبه های دیگر آن، به درک مظاهر محیط موفق گردند[۱] . عناصر تاثیرگذار در فضای شهری اهواز را، می توان به دوگروه یکی مجموعه عناصر طبیعی سازنده بافت شهر یا "ساخت طبیعی" و دیگری مجموعه عناصر مصنوع شکل دهنده فضای شهری یا "ساخت مصنوع" تقسیم کرد. بررسی تفصیلی این عناصر که در پی

^۱ این مقاله در راستای پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده با موضوع (طراحی موزه هنرهای معاصر اهواز با بهره گیری از استراتژی های معماری پایدار) ، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز تدوین شده است .